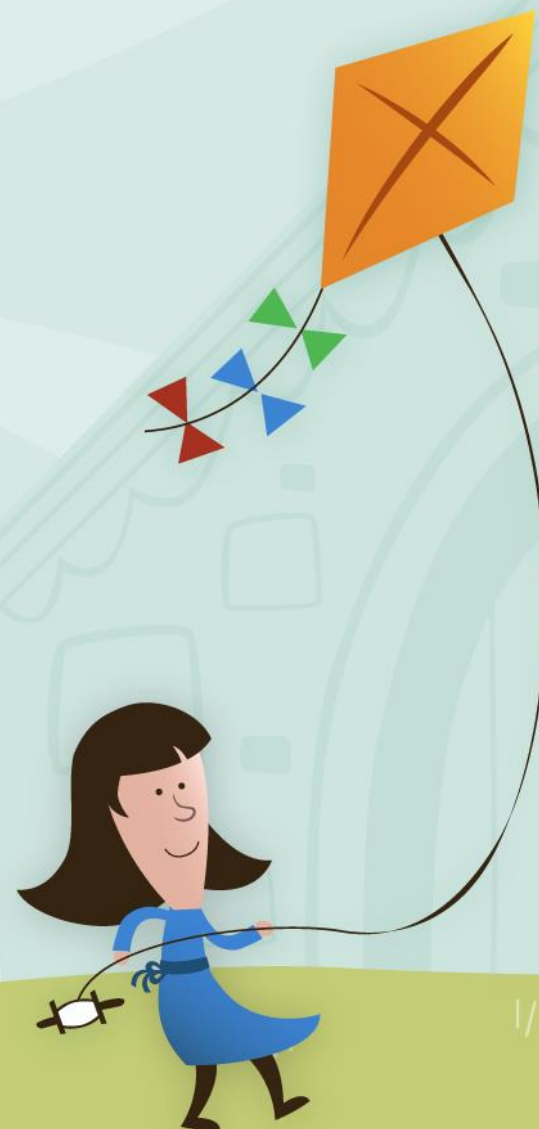

KIELITIETOISUUS VARHAISKASVATUKSESSA

SINUN, MINUN VAI MEIDÄN KIELI

MITÄ KIELITIETOISUUS TARKOITTAА?

- Onko se sitä, että muistaa suomen kielen paikallissijat ja muut kielioppisäännöt?
- Onko se sitä, että osaa valita sanansa oikein sähköpostiviestiin tai työhakemukseen?
- Ja kieli tietoinen hallitsee kai yhdys sanansa...
- Olisiko se kuitenkin myös **ymmärrystä siitä, että kieli on oppimisen, ajattelun ja kommunikation, toisin sanoen kaiken inhimillisen olemisen, keskeisin väline?**

www.kieliverkosto.fi 9.5.2018

Harju-Autti, R. & Latomaa, S. (2018). Kielet, kielikasvatus ja kielitietoisuus – politiikkaa, käytänteitä ja kehittämistarpeita. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 9(3)

- Entä liittyykö kielitietoisuus vain äidinkieleen tai niihin kaikkein tutuimpiin vieraisiin kieliin?

Kenen kieli sitten on äidinkieli?

- Mikä on äidinkielesi:

- 1) suomi
- 2) ruotsi
- 3) saame
- 4) muu, mikä _____

”Muu-mikäläiseksi” itsensä ilmoittaa nykyään lähes seitsemän prosenttia Suomessa vakinaisesti asuvista henkilöistä (SVT 2018)

Harju-Autti, R. & Latomaa, S. (2018). Kielet, kielikasvatus ja kielitietoisuus – politiikkaa, käytänteitä ja kehittämistarpeita. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 9(3).

- Tätä ”muu-mikäläisten” osaa väestöstä useat virastot kutsuvat nimityksellä ”vieraskielinen”. Nimityksen taustalla on ajatus siitä, että nämä henkilöt puhuvat jotain suomen- ja ruotsinkielisille vierasta kieltä – äidinkielenään.
- Puhujille itselleen se tuskin on vieras, ja arvatenkin he itse kutsuisivat sitä esimerkiksi näin:
  - anyanyelv, lingua madre, родной язык, gjuhë amtare, rurimi rweamai, langue maternelle, μητρική γλώσσα, Muttersprache, moedertaal, emakeel, tiếng mẹ đẻ, mother tongue, afka hooyo, moedertaal, sariling wika, maternji jezik (’äidinkieli’).

www.kieliverkosto.fi. 9.5.2018

Harju-Autti, R. & Latomaa, S. (2018). Kielet, kielikasvatus ja kielitietoisuus – politiikkaa, käytänteitä ja kehittämistarpeita. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 9(3).

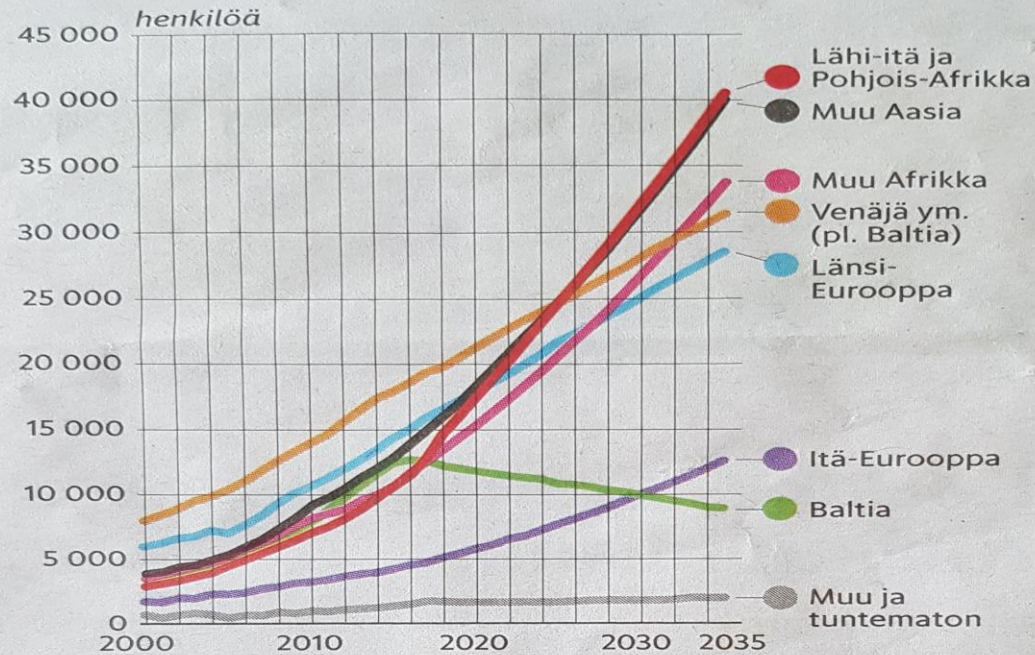

- Suomalaisen kielimaiseman muuttuessa meidän on kyettävä asemoimaan kielemme ja kielitaitomme uudelleen.
- Sen sijaan, että vahvistaisimme me ja muut -ajattelua, voimme pyrkiä vaikuttamaan yhteiskuntamme hyvinvointiin uudennlaisella **kielimyönteisyydellä** – kansalliskieltemme arvostusta unohtamatta.

Harju-Autti, R. & Latomaa, S. (2018). Kielet, kielikasvatus ja kielitietoisuus – politiikkaa, käytänteitä ja kehittämistarpeita. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 9(3).

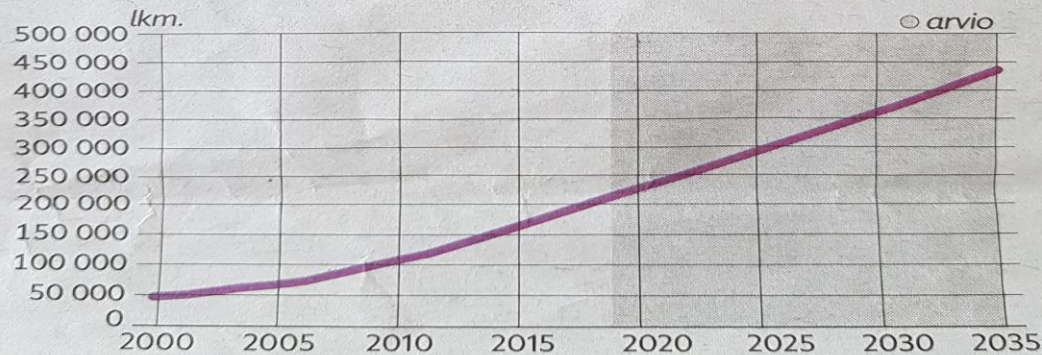

Vieraskielisen väestön määrä kieliryhmittäin 2000–2018 ja ennuste vuoteen 2035

JUKKA HIMANEN / HS, lähde: Tilastokeskus

Vieraskielinen väestö Helsingin seudulla 2000–2015 ja ennuste vuoteen 2035

Koonnut: ALMA-SOFIA ONALI / HS, grafiikka: IINES VIKIÖ / HS, lähde: Tilastoja 3/2019: Helsingin seudun vieraskielisen väestön ennuste 2018–2035

HS, 19.3.2019

Mikkolan varhaiskasvatusyksikössä puhutut kielet:

- suomi
- viro
- venäjä
- kurdi
- Saksa

(Vertaa: Väinölän päiväkodissa puhutaan kahdeksaa eri kieltä)

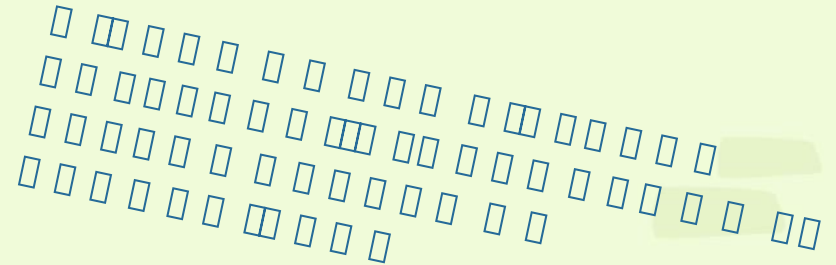
VASU JA EOPS VELVOITTAVAT

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

VOIMAVARA!

*SUOMALAISEN
KULTTUURIPERINNÖN JA
KANSALLISKIELIEN ARVOSTUS*

**YMPÄRISTÖN KULTTUURISEN,
KIELELLISEN JA KATSOMUKSELLISEN
MONIMUOTOISUUDEN ARVOSTUS**

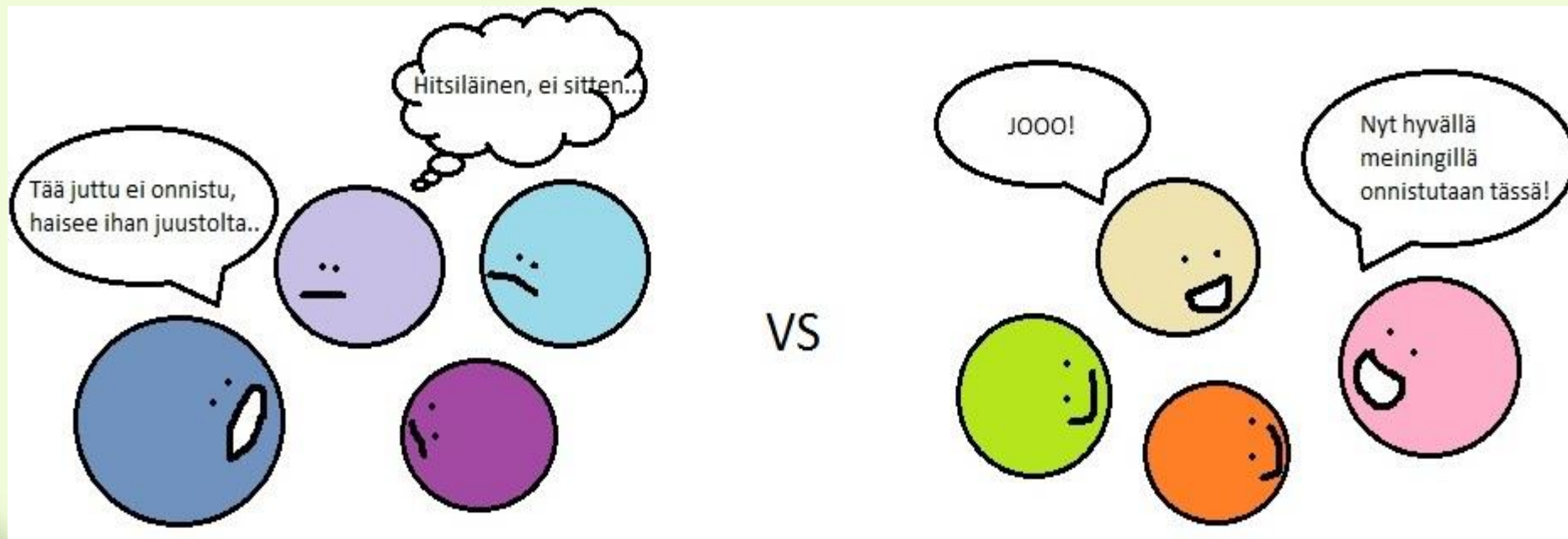
**KIELET OVAT LÄSNÄ
JATKUVASTI JA KAIKKIALLA**

Kielellä on keskeinen merkitys lasten kehityksessä ja oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan kuulumisessa.

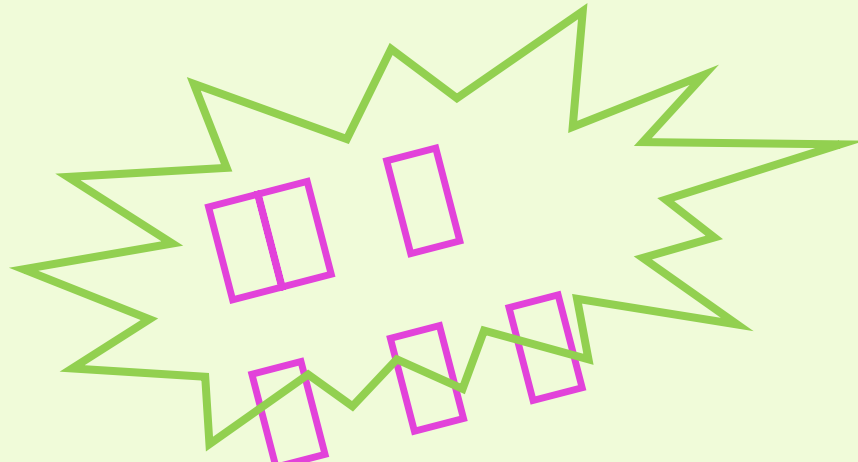
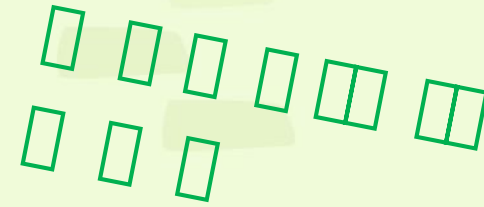
MITEN TOTEUTAN KIELITIETOISTA VARHAISKASVATUSTA JA ESIOPETUSTA?

Asenne ratkaisee - tässäkin

ENNAKKOLUULOTTUMUS

TIETOA!

YHTEISTYÖ

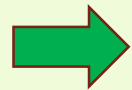

Leimaaminen
Ennakkoluulot
Välinpitämättömyys
Tietämättömyys – pelko
Arvostus - elitistikielot

LASTEN JA PERHEIDEN KOHTAAMINEN

- PERHEEN OMA KULTTUURI vs. stereotypiat
- YHTEINEN KOMMUNIKOINTIKIELI
  - ➔ mikä tahansa kieli käy, kunhan tulee ymmärretyksi
- OMAN ÄIDINKIELEN TUKEMINEN
  - ➔ lupa puhua omaa kieltä ↔ Missä tilanteissa, kuinka paljon?
  - ➔ kotona oman kielen ja kulttuurin ylläpitäminen
  - ➔ lasten oma äidinkieli näkyviin (tervehdykset, kirjaimet, liput yms.)

LAPSEN STATUKSEN NOSTAMINEN

TUKEA KIELITIETOISEN KASVATUSTOIMINNAN TOTEUTTAMISEEN

- VASU, EOPS
- KIRJALLISUUS
- NETTI
- VEO
- TULKKIPALVELUT
- KUVATUKI, TUKIVIITTOMAT
- KOULUTUKSET
- MITÄ MUUTA?

